EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.2.2022
COM(2022) 30 final

Sveženj o standardizaciji

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (EU) št. 1025/2021 za obdobje 2016–2021

1 Uvod

Uredba (EU) št. 1025/2012[1] (v nadaljnjem besedilu: Uredba) zagotavlja pravni okvir, ki Komisiji omogoča, da od evropskih organizacij za standardizacijo[2] zahteva pripravo osnutkov standardov in standardizacijskih dokumentov za blago in storitve v podporo politikam in pravu Unije, da se zagotovi podpora EU pri delovanju evropskega standardizacijskega sistema, določa pa tudi ključna merila za delovanje evropskega standardizacijskega sistema.

Komisija v skladu s členom 24(3) Uredbe vsakih pet let poroča o njenem izvajanju. Prvo poročilo, ki je bilo objavljeno leta 2016, je zajemalo obdobje 2013–2015[3]. To poročilo večinoma zajema obdobje 2016–2020, vendar z omejitvami, saj so bili nekateri podatki na voljo le do leta 2019, po možnosti pa vključuje tudi posodobljena dejstva in podatke do leta 2021. Evropske organizacije za standardizacijo in druge organizacije, ki prejemajo finančna sredstva EU, morajo v skladu s členom 24(1) in (2) Uredbe predložiti letna poročila o svojih dejavnostih. Navedena poročila so bila upoštevana pri pripravi tega poročila. V podporo zbiranju podatkov je bila naročena neodvisna študija[4].

2 Izvajanje Uredbe

Komisija je začela izvajati več pobud in ukrepov v podporo izvajanju Uredbe. V podporo strategiji za enotni trg iz leta 2015[5] in kot del svežnja o standardizaciji iz leta 2016[6] je začela izvajati skupno pobudo za standardizacijo. Namen te pobude je posodobitev evropskega standardizacijskega sistema ter ohranjanje njegove privlačnosti, uspešnosti in učinkovitosti s pristopom, ki vključuje več deležnikov in partnerstev. Pobuda je bila razdeljena na 15 različnih podukrepov, dokumenti pa so na voljo javnosti[7]. Januarja 2018 je bil predložen pregled trenutnega stanja[8]. Trenutno izvajanje Uredbe je ob upoštevanju navedenih pobud in ukrepov mogoče povzeti, kot sledi.

2.1 Preglednost med organi za standardizacijo (člen 4)

Člen 4 Uredbe določa zahteve glede preglednosti standardov med evropskimi organizacijami za standardizacijo in nacionalnimi organi za standardizacijo ter med navedenimi subjekti in Komisijo.

---

[1] Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

[2] Tri evropske organizacije za standardizacijo v smislu Uredbe so Evropski odbor za standardizacijo (CEN), Evropski odbor za elektrotehniško standardizacijo (CENELEC) in Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde (ETSI).

[3] COM(2016) 212 final.

[4] Študija o izvajanju Uredbe (EU) št. 1025/2012 (člen 24), https://doi.org/10.2873/504681 in https://doi.org/10.2873/593923.

[5] COM(2015) 550 final.

[6] COM(2016) 358 final.

[7] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#jis

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0015

Spletna orodja so olajšala dostop do osnutkov standardov in zagotovila večjo preglednost standardov za druge evropske organizacije za standardizacijo, nacionalne organe za standardizacijo ter Komisijo, kot se zahteva s členom 4. Dostop do osnutkov standardov in večjo preglednost standardov na evropski ravni v skladu s členom 4 Uredbe so olajšala spletna orodja, ki so jih leta 2015 uvedle evropske organizacije za standardizacijo, saj se je tako uvedel mehanizem, ki članom evropskih organizacij za standardizacijo / sodelujočim deležnikom, Komisiji in Evropskemu združenju za prosto trgovino omogoča neposreden spletni dostop do osnutkov evropskih standardov in standardizacijskih dokumentov. Leta 2019 je imelo približno 70 % nacionalnih organov za standardizacijo spletna orodja, ki so zadevnim deležnikom olajšala dostop do osnutkov nacionalnih standardov. Vendar dostop do dejavnosti nacionalnih organov za standardizacijo po poročanju organizacij civilne družbe ter malih in srednjih podjetij (MSP) še naprej predstavlja izziv.

2.1.1 Smernice

Leta 2015 je Komisija v sodelovanju z evropskimi organizacijami za standardizacijo v okviru dodatne naloge spodbujanja preglednosti pripravila **priročnik**[9] s smernicami za predstavnike evropskih organizacij za standardizacijo, uradnike Komisije, države članice EU in deležnike o vlogi zahtev za standardizacijo Komisije[10], načinu priprave ter sprejetja zahtev za standardizacijo[11] in njihovem izvrševanju[12]. Komisija je leta 2016[13] izdala tudi splošni **kontrolni seznam**, s pomočjo katerega lahko **evropske organizacije za standardizacijo izvedejo samoocenjevanje** pri pripravi in predložitvi harmoniziranih standardov v podporo pravu Unije, da se tako spodbuja kakovost standardov in dokumentov ter uspešno navajanje v *Uradnem listu Evropske unije*. V nekaterih primerih[14] se je kontrolni seznam za določena področja politike prilagodil posebnostim zakonodajnih aktov in drugim sektorskim zahtevam.

„Modri vodnik“[15], ki je del celovitih smernic Komisije za izvajanje predpisov EU o proizvodih, vključuje poseben oddelek o standardih (oddelek 4.1.2 in Priloga VI).

2.2 Vključenost in sodelovanje deležnikov, vključno z raziskovalnimi organi (člena 5 in 9)

V členu 5 Uredbe se od evropskih organizacij za standardizacijo zahteva, da spodbujajo in omogočajo ustrezno zastopanost in učinkovito udeležbo vseh zadevnih deležnikov, vključno z MSP, potrošniškimi organizacijami ter okoljskimi in socialnimi deležniki, pri njihovih standardizacijskih dejavnostih. Opredeljene organizacije deležnikov, ki trenutno prejemajo finančna sredstva EU (znane tudi kot „organizacije iz Priloge III“), so Standardi za mala podjetja (SBS), Evropsko združenje za usklajevanje zastopanja potrošnikov pri standardizaciji (ANEC), Okoljska koalicija za standarde, Evropska organizacija državljanov za standardizacijo na področju varovanja okolja (ECOS) in Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), ki zastopajo MSP, potrošnike ter okoljske interese in interese delavcev.

[9] SWD(2015) 205 final z dne 27. oktobra 2015.
[10] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13507/attachments/1/translations
[11] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13508/attachments/1/translations
[12] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13509/attachments/1/translations
[13] Ares(2016)6548298 z dne 22. novembra 2016.
[14] Na primer Direktiva 2014/30/EU in Direktiva 2014/53/EU.
[15] https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks_en#blue-guide

Na **evropski ravni** (člen 5(1) Uredbe) imajo organizacije iz Priloge III pravico sodelovati na ravni politike v organih upravljanja vseh evropskih organizacij za standardizacijo in na tehnični ravni v tehničnih organih CEN-CENELEC ter tehničnih odborih ETSI. Od zadnjega poročila so bile sprejete nove pobude za nadaljnje izboljšanje njihove vključenosti in učinkovitega sodelovanja.

Leta 2017 sta CEN in CENELEC izvedla spremembo, s katero lahko neindustrijske organizacije iz Priloge III (ANEC, ETUC in ECOS) predložijo uradna mnenja o osnutkih standardov (tako imenovana „pravica do mnenja“). V primeru negativnega mnenja tehnični odbor, odgovoren za pripravo zadevnega standarda, preuči utemeljitev, ki je bila podana v mnenju, in predloži povratne informacije. To lahko privede tudi do revizije osnutka standarda. Na splošno je bilo pozitivnih 76 % vseh uradnih mnenj, ki so jih predložili socialni deležniki.

Leta 2017 je ETSI uvedel „program 3SI“, da bi sodeloval z organizacijami iz Priloge III. Ta program vključuje okrogle mize z uradniki ETSI in predstavnikom deležnikov v ETSI (v nadaljnjem besedilu: zagovornik 3SI) za razpravo o težavah glede vključenosti. ETSI ni uvedel nobenih podobnih mehanizmov kot CEN in CENELEC za zagotavljanje bolj strukturirane vloge neindustrijskih organizacij iz Priloge III v postopku razvoja standardov, na primer uradne pravice do mnenja. Poleti 2021 je SBS v javnem posvetovanju o načrtu[16] za prihodnjo strategijo Komisije glede standardizacije izrazila nezadovoljstvo z vključenostjo ETSI in pripomnila, da „ETSI zaenkrat še ni namenil zadostnih virov in proračuna za okrepitev svoje vključenosti“[17], s čimer se je strinjalo še eno združenje MSP[18]. Podobna mnenja so v zadevnem poročanju v skladu s členom 24 izrazile tudi druge organizacije, ki se financirajo v skladu z Uredbo. V poročilu ANEC za leto 2019[19] je tako na primer navedeno: „ETSI ni naklonjen poglabljanju svojih določb v zvezi z vključenostjo, saj je prepričan, da deluje v skladu z Uredbo. Organizacije iz Priloge III pa menijo, da ETSI ne deluje v skladu z Uredbo.“ Podobno navaja tudi ECOS[20]: „Sodelovanje organizacij iz Priloge III v ETSI v primerjavi z drugima dvema evropskima organizacijama za standardizacijo ostaja bolj zapleteno.“ Menijo na primer, da se vključevalna narava postopka ne sme ločiti od glasovalnih pravic, saj imajo industrijski deležniki v ETSI več glasovalnih pravic kot v kateri koli drugi kategoriji deležnikov ali organov skupaj. Delež glasovalnih pravic nacionalnih organov za standardizacijo, ki prihajajo iz držav članic EU, v ETSI znaša približno 2 %. Glasovalne pravice drugih neindustrijskih deležnikov (civilne družbe, akademikov, raziskovalcev) pa se v primeru glasovanja skoraj ne štejejo.

Podobne pomisleke so izrazile tudi nekatere kategorije potrošnikov, zlasti v primeru dostopnosti, saj so nekateri predstavniki invalidov menili, da postopek ni dovolj vključujoč, in so se morali zanašati na povezovanje z združenji potrošnikov. Strogo gledano tako

[16] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-standardizacijo_sl
[17] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-standardizacijo/F2665680_sl
[18] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Strategija-za-standardizacijo/F2665677_sl
[19] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44748?locale=sl
[20] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44749?locale=sl

povezovanje z združenji potrošnikov ni v nasprotju z Uredbo, vendar različne kategorije potrošnikov dvomijo, da se vključenosti namenja dovolj pozornosti.

2.2.1 Raziskovalni organi

V zvezi z izvajanjem člena 5(2) in člena 9 Uredbe je v poročilih evropskih organizacij za standardizacijo[21] navedeno, da so se izvajale različne dejavnosti, v katerih so sodelovale raziskovalne organizacije. Vendar iz poročil ni povsem jasno, kako učinkovite so bile te dejavnosti, tj. kako so vplivale na sprejetje posameznih standardov ali okrepitev sodelovanja.

V zvezi s tem so CEN, CENELEC in Skupno raziskovalno središče Evropske komisije oktobra 2016 podpisali sporazum o sodelovanju, ki so ga obnovili oktobra 2021[22] in v katerem so se dogovorili, da bodo dopolnili raziskave in inovacije s standardizacijo, kar bo pripomoglo k predvidevanju potreb glede standardizacije in usklajevanju strateških prednostnih nalog.

Skupno raziskovalno središče je v sodelovanju z združenjem COST v okviru skupne pobude za standardizacijo tudi izvajalo dejavnosti informiranja in usposabljanja o prednostih standardizacije za raziskave in inovacije, ki se izvajajo v okviru projektov združenja COST. Na ta način sta CEN in CENELEC od leta 2019 zagotovila več modulov usposabljanja.

2.2.2 Orodja IKT

Evropske organizacije za standardizacijo so poročale o naložbah in uporabi orodij IKT za izboljšanje učinkovitosti evropskega standardizacijskega sistema in olajšanje dejavnosti na področju standardizacije (npr. sodelovanje med člani, sestanki, priprava osnutkov, dostop do delovnih dokumentov ter standardizacijskih dokumentov, komunikacija in odobritve na daljavo).

2.3 Sodelovanje med nacionalnimi organi za standardizacijo in evropskimi organizacijami za standardizacijo

Nacionalni organi za standardizacijo in evropske organizacije za standardizacijo so vzpostavili mehanizme za olajšanje izmenjave dobrih praks, kot so svetovalne skupine, nadzorni odbori, sestanki in smernice. Vse tri evropske organizacije za standardizacijo uporabljajo številna orodja za olajšanje in izboljšanje medsebojne izmenjave dobrih praks ter njihove izmenjave med nacionalnimi delegacijami (npr. v okviru sestankov vodij nacionalnih delegacij, ki jih organizira ETSI). Evropske organizacije za standardizacijo sodelujejo tudi pri dejavnostih, ki vključujejo izobraževanje, usposabljanje ter raziskave in razvoj na različnih področjih, povezanih s standardizacijo, kot so skupne dejavnosti usposabljanja o standardizaciji, ki jih izvajata CEN in CENELEC.

Ob koncu leta 2021 so nekateri nacionalni organi za standardizacijo izrazili pomisleke v zvezi s svojo vlogo v ETSI. Trenutno potekajo pogajanja med ETSI in nekaterimi evropskimi

[21] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#article24
[22] https://www.cencenelec.eu/news-and-events/news/2021/pressrelease/2021-10-21-jrc-cen-cenelec-renewed-cooperation/

nacionalnimi organi za standardizacijo v zvezi s prepoznavanjem njihove vloge strateških partnerjev pri standardizaciji.

2.4 Dostop MSP do standardov (člen 6)

V skladu s členom 6(3) Uredbe nacionalni organi za standardizacijo pripravijo letno poročilo v zvezi s svojimi dejavnostmi za spodbujanje in olajšanje dostopa MSP do standardov ter njihovega sodelovanja v postopkih razvoja standardov. To vključuje tudi poročanje o izmenjavah dobrih praks, katerih namen je okrepiti sodelovanje MSP (tj. člen 6(2) Uredbe). V študiji v podporo temu poročilu so navedeni natančni statistični podatki na to temo[23], v spodnji preglednici pa je navedeno število nacionalnih organov za standardizacijo, ki omogočajo zastopanje povezane kategorije deležnikov. Prvi podatek v preglednici (29/33) tako na primer kaže, da je 29 od 33 nacionalnih organov za standardizacijo, ki so bili povezani z zadevno evropsko organizacijo za standardizacijo, omogočilo zastopanje MSP v CEN.

Deležniki/evropska organizacija za standardizacijo /leto	**CEN**				**CENELEC**				**ETSI**			
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
MSP	29/33	30/34	31/34	31/34	29/33	30/34	31/34	31/34	28/39	29/39	29/39	30/39
Potrošniki	25/33	24/34	25/34	25/34	20/33	20/34	22/34	22/34	26/39	27/39	27/39	27/39
Okoljski deležniki	24/33	24/34	26/34	26/34	18/33	20/34	23/34	23/34	22/39	23/39	23/39	23/39
Družbeni deležniki	21/33	20/34	23/34	22/34	17/33	18/34	20/34	20/34	19/39	20/39	20/39	20/39

Opozoriti je treba, da je v nekaterih primerih skupno število povezanih nacionalnih organov za standardizacijo veliko večje od števila držav EU in EGP. Razlog za to je dejstvo, da evropske organizacije za standardizacijo v svoje postopke razvoja vključujejo nacionalne organe za standardizacijo iz tretjih držav ali držav, ki niso članice EGP.

Preseneča podatek iz študije, da so nacionalni organi za standardizacijo v CEN in CENELEC „med letoma 2015 in 2019 za sodelovanje v dejavnostih na področju standardizacije vse pogosteje ponujali posebne tarife za MSP, medtem ko so nacionalni organi za standardizacijo v ETSI take posebne tarife ponujali vse redkeje“. V zvezi s tem je v poročilu ETSI iz leta 2019[24] navedeno tudi: „ETSI ne deluje v skladu z načelom nacionalnih delegacij, zato sodelovanje MSP v tehnični organizaciji in delu ETSI poteka neposredno na podlagi njihovega članstva v ETSI […]. Ti deležniki morajo svoje pripombe prek nacionalnih organov za standardizacijo v ETSI predložiti le v postopku javne odobritve.“

[23] https://doi.org/10.2873/504681
[24] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/44751

2.5 Udeležba javnih organov pri evropski standardizaciji (člen 7)

V poročilih Komisiji o sodelovanju javnih organov v dejavnostih na področju standardizacije je le malo sistematičnih in uradnih informacij v zvezi z izvajanjem člena 7. V poročilih evropskih organizacij za standardizacijo[25] sta kot primera ustreznega izvajanja običajno navedena ukrepa 4 in 9 iz skupne pobude za standardizacijo[26]. Ker natančni podatki niso na voljo, bi v prihodnje morda lahko razmislili o instrumentu za spremljanje.

2.6 Letni programi dela Unije (člen 8)

Komisija je v skladu s členom 8 sprejela letne programe dela Unije za evropsko standardizacijo[27]. Z letnimi programi dela Unije evropskim organizacijam za standardizacijo zagotavlja smernice za delo v zvezi s standardi in standardizacijskimi dokumenti ter krepitev vključevanja MSP in družbenih deležnikov v postopek. Ta dokument je bil postopno oblikovan tako, da zagotavlja prednostno obravnavo v zvezi s politikami EU, usmeritve in pričakovanja z vidika oblikovalcev politike ter boljše smernice glede zagotavljanja za deležnike na področju standardizacije.

2.7 Zahteve za standardizacijo (člen 10)

Med letoma 2015 in 2019 je Komisija izdala 35 zahtev za standardizacijo, leta 2020 pa še devet. Šest od navedenih 44 zahtev za standardizacijo je bilo zavrnjenih (13,6 %). Evropske organizacije za standardizacijo so pogosto navedle naslednje razloge za zavrnitev: nesoglasje glede nekaterih zahtevanih standardov; nesoglasje glede nekaterih pogojev, ki so jih vsebovale zahteve za standardizacijo; nesoglasje glede tega, da so za podporo posamezni bistveni zahtevi potrebne nekatere zahtevane tehnične specifikacije, ali nesoglasje glede rokov za zagotovitev zahtevanih standardov.

Zavrnitev zahtev za standardizacijo lahko pomembno vpliva na (i) izvajanje poštenega in učinkovitega notranjega trga; (ii) konkurenčnost industrij; (iii) sodelovanje družbenih deležnikov in (iv) tehnološko neodvisnost Unije. Vodi pa lahko tudi v zanašanje na neevropske standarde, pri katerih morda ni jasno, v kolikšni meri je bil postopek vključujoč.

V zvezi z izvajanjem zahtev za standardizacijo se je dogajalo tudi, da je bil izveden le del zahteve za standardizacijo, čeprav jo je sprejel CEN[28].

2.7.1 Podpora Komisije pri izvajanju zahtev za standardizacijo

Pred letom 2018 so si evropske organizacije za standardizacijo pri preverjanju skladnosti osnutkov harmoniziranih standardov z zahtevo Komisije pomagale s pogodbo o storitvah (v nadaljnjem besedilu: „svetovalci za novi pristop“ ali NAC). V skladu z navedeno pogodbo so standardizacijski dokumenti, navedeni v *Uradnem listu Evropske unije*, dosegli le omejen

[25] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual
[26] Ukrep 4: izboljšanje seznanjenosti s standardizacijo nacionalnih javnih organov; ukrep 9: vključenost, preglednost in uspešno sodelovanje vseh deležnikov v evropskem standardizacijskem sistemu.
[27] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#annual
[28] V primeru Direktive 2014/90/EU o pomorski opremi odgovorni tehnični odbor ni nadaljeval izvajanja navedene direktive, kar zadeva cevi, čeprav je CEN sprejel zahtevo za standardizacijo M/557.

uspeh, prihajalo pa je tudi do pomembnih zaostankov pri nenavedenih standardih. Marca 2017 je bilo v interni podatkovni zbirki Komisije navedenih 596 neobravnavanih harmoniziranih standardov, ki so jih predložile evropske organizacije za standardizacijo. Komisija je pozvala k podpisu nove pogodbe o storitvah[29] (HAS), da bi se tako zagotovila učinkovita storitev za izvajanje Uredbe. Pri izvajanju novega sistema je pozornost namenila reševanju nekaterih opredeljenih preteklih težav in zagotovila:

- brezplačno naravo storitve za evropske organizacije za standardizacijo v skladu s prejšnjo shemo svetovalcev za novi pristop;
- jasno ločitev vlog – svetovalci ne pripravljajo osnutkov harmoniziranih standardov in se o njih ne pogajajo, temveč se osredotočajo le na vprašanje, ali harmonizirani standardi ustrezajo zahtevam prava Unije;
- dostopnost sektorskih storitev, ki zagotovijo smernice v primeru novih dvomov, vprašanj ali težav, ki bi se lahko pojavile pri pripravi osnutkov harmoniziranih standardov, in
- vlogo Komisije, ki sprejme končno odločitev glede navajanja harmoniziranih standardov v *Uradnem listu Evropske unije*.

Komisija je delo svetovalcev HAS strukturirala tako, da ne bi oviralo priprave harmoniziranih standardov.

Od vpeljave novega sistema svetovalcev HAS v decembru 2021 se je zaostanek neocenjenih in neobravnavanih harmoniziranih standardov, ki so jih evropske organizacije za standardizacijo predložile, da bi bili navedeni v *Uradnem listu Evropske unije*, zmanjšal na le dva standarda iz leta 2018 in pet standardov iz leta 2019, v zvezi s katerimi Komisija še ni sprejela odločitve.

Pogodbeni izvajalec Komisije, ki upravlja svetovalce HAS, je 9. decembra 2021 od evropskih organizacij za standardizacijo prejel 3 312 zahtevkov za oceno osnutkov harmoniziranih standardov v zvezi z 21 zakonodajnimi akti EU, od katerih jih je bilo 2 944 obdelanih, 368 pa neupravičenih[30]. V vseh sektorjih je bilo kot pozitivnih ocenjenih le 27,58 % ocenjevanj svetovalcev HAS[31], večinoma zaradi neskladnosti s pravom Unije, kar dokazuje, da je treba v postopek razvoja standardov vložiti več dela, na primer v okviru tehničnih odborov, da bi bilo delo bolj usklajeno z zahtevami glede politike in pravnimi zahtevami.

2.7.2 Priprava in navajanje harmoniziranih standardov

Deležniki so leta 2016 in 2017 izpostavili vprašanje zamud pri navajanju nekaterih harmoniziranih standardov. Zato je Komisija leta 2018 začela spremljati različne faze postopka, v tem poročilu pa so navedeni tudi povezani rezultati za leto 2020.

[29] https://ec.europa.eu/growth/content/technical-assistance-area-harmonised-standards_en
[30] Na primer zato, ker niso bili povezani s harmoniziranimi standardi ali ker so vsebovali nepotrebne zahteve.
[31] Opomba: en sam standard se oceni od dva- do štirikrat, v teh statističnih podatkih pa se vsako ocenjevanje upošteva ločeno. Prikazani podatki torej ne izražajo negativnih ocenjevanj, ki se opravijo pozneje.

Komisija je v obdobju 2018–2020 prejela **1 247 harmoniziranih standardov** v podporo zakonodaji EU. Pri **238** od navedenih standardov je šlo za ponovne predložitve obstoječih harmoniziranih standardov v skladu z novimi uredbami. Novopredloženih standardov je bilo torej **1 009**, vključno s **76** popravki in **267** spremembami.

To poročilo se v naslednji analizi osredotoča na novopredložene standarde, ki so razdeljeni glede na leto in glede na evropsko organizacijo za standardizacijo:

Predloženi harmonizirani standardi	2018	2019	2020	Skupaj
CEN	231	216	129	576
CENELEC	134	161	104	399
ETSI	8	11	15	34
Skupaj	373	388	248	1 009

Do 9. decembra 2021 je bilo v *Uradnem listu Evropske unije* navedenih **576** harmoniziranih standardov, **17** jih je trenutno v postopku navedbe, **371** jih ni bilo sprejetih, **45** pa še čaka na odločitev.

Na podlagi internih podatkovnih zbirk Komisije, ki sodelujejo z orodji informacijske tehnologije evropskih organizacij za standardizacijo, med sprejetjem harmoniziranega standarda s strani CEN, CENELEC ali ETSI in uradno predložitvijo Komisiji za navedbo v *Uradnem listu Evropske unije* v povprečju preteče 100 dni. To pomeni, da lahko evropske organizacije za standardizacijo potrebujejo več kot tri mesece, da Komisiji predložijo standard, potem ko je bil javno objavljen (tj. na voljo za nakup), preden lahko Komisija začne ocenjevati in obravnavati harmonizirani standard za navedbo v *Uradnem listu Evropske unije*[32]. Povprečni čas (ki je v spodnji preglednici naveden v oklepajih) pa je zaradi nekaterih skrajnih primerov[33] bistveno daljši.

Srednji (in povprečni) čas (v dnevih) med sprejetjem s strani evropske organizacije za standardizacijo in predložitvijo Komisiji	2018	2019	2020	Skupaj
CEN	75 (115)	105 (199)	70 (91)	83 (141)
CENELEC	218 (424)	189 (1374)	82 (481)	186 (822)
ETSI	29 (27)	49 (58)	20 (29)	28 (38)
Skupaj	109 (224)	117 (683)	75 (251)	100 (407)

[32] Komisija ne more začeti interne obravnave harmoniziranih standardov, dokler ji jih evropske organizacije za standardizacijo uradno ne predložijo.

[33] Do velikega neskladja v CENELEC je prišlo zaradi skupne predložitve nekaterih starejših standardov in povezanih novejših sprememb. Ker nekateri od teh standardov segajo v 90. leta prejšnjega stoletja, se pri izračunavanju povprečja upoštevajo zamude pri predložitvi, zato so rezultati pristranski. Večina standardov, zaradi katerih prihaja do tako velikih zamud, se lahko omeji na dokumente v skladu z zahtevami Komisije za standardizacijo v zvezi z zakonodajo o okoljsko primerni zasnovi.

Kar zadeva obravnavanje harmoniziranih standardov s strani same Komisije, se srednji (povprečni) čas od predložitve s strani evropske organizacije za standardizacijo Komisiji do navedbe v *Uradnem listu Evropske unije*[34] stalno zmanjšuje, kar je prikazano v spodnji preglednici. Leta 2019 je Komisija potrebovala dalj časa za obdelavo, saj se je spremenila metoda objave (iz serije C *Uradnega lista Evropske unije* v serijo L *Uradnega lista Evropske unije*), zaradi česar je bilo potrebno prehodno prilagoditveno obdobje. Od takrat je bistveno skrajšala trajanje svojih postopkov. Komisija je bila leta 2020 in 2021 učinkovitejša kot leta 2018 (ko je navajanje harmoniziranih standardov v *Uradnem listu Evropske unije* še potekalo v skladu s postopki za objavljanje v seriji C *Uradnega lista Evropske unije*).

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
Srednji (in povprečni) čas (v dnevih) med predložitvijo Komisiji in navedbo v *Uradnem listu Evropske unije*	238 (298)	292 (322)	228 (231)	108 (121)

2.8 Uradno nasprotovanje (člen 11)

V obdobju 2015–2019 je bilo predloženih skupno 20 uradnih nasprotovanj zoper posamezne harmonizirane standarde v skladu z določbami člena 11 Uredbe. V letu 2020 so bila predložena še tri[35]. Povprečno trajanje uradnega nasprotovanja (torej čas, ki preteče od njegove vložitve do razrešitve) znaša 1 084 dni, torej 3 leta.

2.9 Obveščanje organizacij deležnikov (člen 12)

Komisija je pripravila namensko spletno stan[36] za obveščanje iz člena 12.

2.10 Specifikacije IKT (člena 13 in 14)

Številne od najpogostejših tehničnih specifikacij IKT so v zadnjem času pripravili zasebni forumi in konzorciji. Člen 13 Uredbe Komisiji omogoča, da opredeli tehnične specifikacije IKT, na katere se je mogoče sklicevati v javnih naročilih. Tako se zagotovi večja konkurenčnost na tem področju in zmanjša tveganje vezanosti na lastniške sisteme. Na spletnem mestu Komisije je bil objavljen ustrezni seznam[37].

Skupni standardi IKT poleg tega zagotavljajo interoperabilnost. To postaja vse pomembnejše, ker je vse več naprav povezanih med seboj. Komisija je v sporočilu z naslovom „Prednostne naloge na področju standardizacije IKT“[38] iz leta 2016 predlagala, naj se sredstva in skupnosti

[34] To zajema ves čas, ki ga Komisija potrebuje za prvo ocenjevanje harmoniziranih standardov, ki jih prejme od evropskih organizacij za standardizacijo, in izvedbo internega postopka, ki privede do navedbe harmoniziranih standardov v *Uradnem listu*.
[35] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en#objections
[36] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system_en
[37] https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/ict-standardisation/ict-technical-specifications_en
[38] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0176&from=SL

za določanje standardov osredotočijo na pet prednostnih področij. Pomen standardov IKT je bil ponovno poudarjen v industrijski strategiji za leto 2020[39].

Vzpostavljena je bila evropska platforma več deležnikov o standardizaciji IKT[40], ki Komisiji svetuje glede zadev, povezanih z izvajanjem politike na področju standardizacije IKT, vključno z določitvijo prednostnih nalog, in opredelitvijo specifikacij. Opredeljenih je bilo več kot 150 ukrepov, ki so bili združeni v tematska področja.

3 Financiranje evropskih organizacij za standardizacijo (členi 15, 16 in 17)

Financiranje EU, namenjeno evropskim organizacijam za standardizacijo in organizacijam iz Priloge III v zvezi z dejavnostmi, je opredeljeno v členih 15, 16 in 17 Uredbe.

V obdobju 2015–2019 so donacije za dejavnosti na področju standardizacije iz EU znašale približno 105,3 milijona EUR (85 milijonov EUR je bilo dodeljenih evropskim organizacijam za standardizacijo, 20 milijonov EUR pa organizacijam iz Priloge III). EU in EFTA sofinancirata del stroškov ter dejavnosti organizacij. Donacije se zagotovijo v obliki donacij za poslovanje in donacij za ukrepe. Donacije za poslovanje prispevajo k proračunu za poslovanje za izvajanje letnih delovnih programov, v katerih so določene dejavnosti, načrtovane za vsako posamezno leto, v skladu s cilji Komisije glede standardizacije. Donacije za poslovanje v obdobju 2015–2019 so zajemale širok nabor vsakodnevnih dejavnosti. Donacije za ukrepe so financirale posebne dejavnosti v podporo zakonodaji in politikam EU. Leta 2019 so donacije za ukrepe evropskih organizacij za standardizacijo in organizacij iz Priloge III predstavljale 66 % njihovega financiranja s strani EU. Komisija spremlja izvajanje financiranih dejavnosti prek poročanja evropskih organizacij za standardizacijo.

Med evropskimi organizacijami za standardizacijo je bil CEN glavni prejemnik, saj je v obdobju 2015–2019 prejel približno 71 % celotnega financiranja, sledila pa sta mu ETSI (22 %) in CENELEC (7 %). Skupna deleža financiranja EU, ki so jih evropske organizacije za standardizacijo prejele za donacije za poslovanje in donacije za ukrepe, sta bila v poročevalskem obdobju na splošno stabilna.

Namen finančne podpore organizacijam iz Priloge III je povečati vključenost njihovih zadevnih interesnih skupin v razvoj standardov, ta pa se je v zadnjih petih letih na splošno povečala. SBS in ANEC sta med letoma 2015 in 2019 prejela največji delež (42,5 % oziroma 34,5 %) celotnega financiranja EU, namenjenega organizacijam iz Priloge III. ECOS je prejela 15,7 % celotnega financiranja, ETUC pa 7,3 %.

V zvezi s poenostavitvijo financiranja evropskega standardizacijskega sistema in zmanjšanjem upravnega bremena je Komisija leta 2015 uvedla mehanizem pavšalnega zneska za financiranje določenih stroškov v okviru sporazumov o donacijah, na primer stroškov zahtevanih oseb/dni ali nastalih potnih stroškov. Ta mehanizem je pomagal zmanjšati upravno breme v zvezi z zahtevo glede upravičenja in evidentiranja vsakega posameznega primera

[39] https://ec.europa.eu/growth/industry/strategy_en - industrial-strategy-2020
[40] https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2758&lang=sl

takih stroškov. Vendar je analiza pokazala, da so upravičenci še vedno v negotovosti glede evidenc, potrebnih za morebitne revizije.

Kar zadeva zahteve glede poročanja, deležniki nekatere od teh dejavnosti poročanja dojemajo kot obremenjujoče. Priprava akcijskih načrtov in poročil za donacije za poslovanje zahteva največ časa, saj se je od leta 2015 število zahtevanih oseb/dni nekoliko povečalo. Čeprav podatki, ki jih sporočajo evropske organizacije za standardizacijo, kažejo povečanje povprečnega časa, potrebnega za pripravo predlogov za donacije za ukrepe, kažejo tudi zmanjšanje povprečnega časa, porabljenega za poročanje o donacijah za ukrepe.

4 Sklepna ugotovitev

To drugo poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju Uredbe (EU) št. 1025/2012 je pokazalo, da so se nekateri vidiki evropskega standardizacijskega sistema izboljšali (npr. v zvezi z novimi orodji IKT), vendar je mogoče različna področja še izboljšati. To velja zlasti za vidik vključenosti, vlogo nacionalnih organov za standardizacijo v evropskem standardizacijskem sistemu in čas, potreben za predložitev harmoniziranih standardov Komisiji, kot je bilo pojasnjeno zgoraj.

V zvezi s časom, potrebnim za obravnavo standardov in standardizacijskih dokumentov, si morajo evropske organizacije za standardizacijo ter Komisija še naprej čim bolj prizadevati za večjo učinkovitost kljub nedavnim prizadevanjem Komisije, da bi bistveno skrajšala čas, potreben za sprejetje v zvezi z objavo harmoniziranih standardov.